

Program Y

PRAĆENJE I EVALUACIJA

u školama

**Praćenje
i evaluacija**

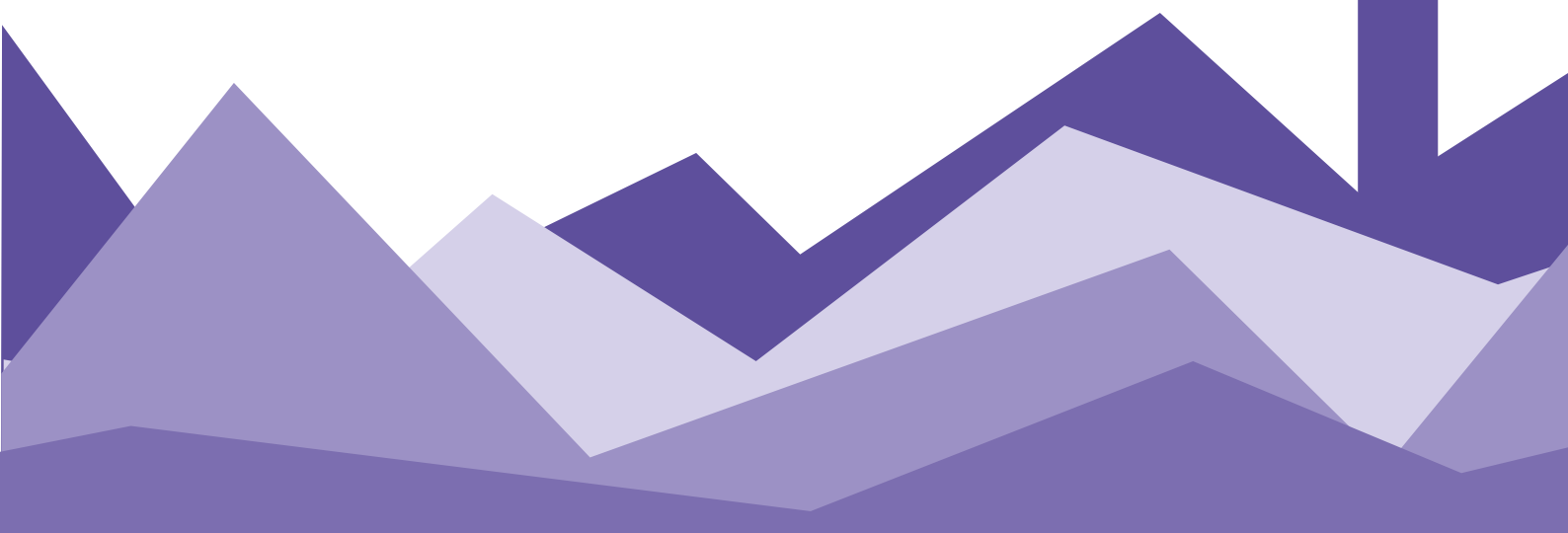
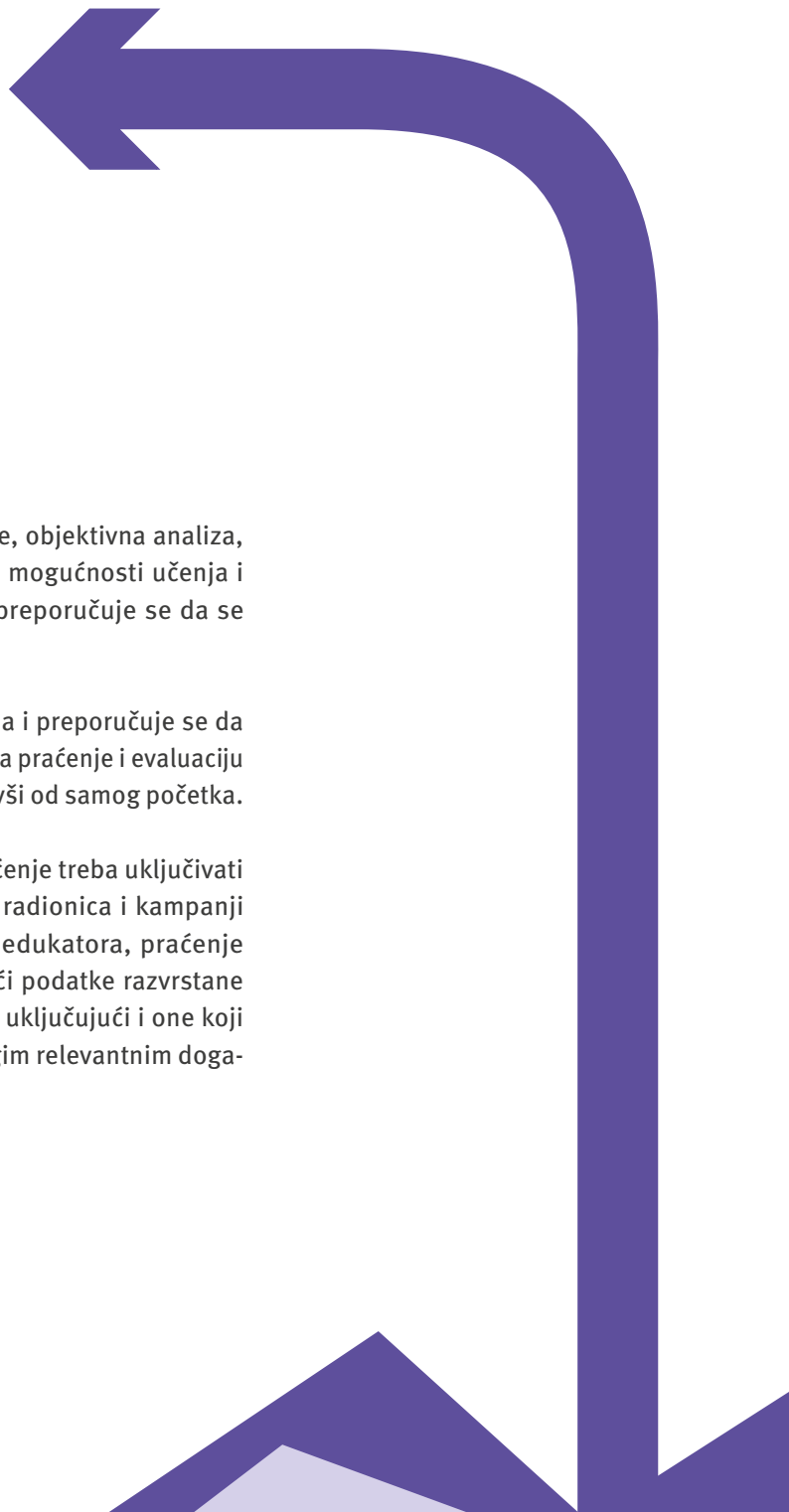
Program Y

Praćenje i evaluacija u školama

Da bi se osigurali visoki standardi implementacije, objektivna analiza, kontinuirane povratne informacije te poboljšane mogućnosti učenja i dalji razvoj „Programa Y“ u srednjim školama, preporučuje se da se praćenje i evaluacija provode na redovitoj bazi.

Praćenje i evaluacija sastavni su dijelovi programa i preporučuje se da školsko osoblje imenuje jednog od svojih članova za praćenje i evaluaciju programa tijekom čitavog njegovog trajanja, počevši od samog početka.

Praćenje se treba provoditi na redovitoj bazi. Praćenje treba uključivati i redoviti pregled kratkih narativnih izvještaja s radionica i kampanji pripremljenih od strane profesora i vršnjačkih edukatora, praćenje broja sudionika uključenih u program (uključujući podatke razvrstane prema rodu sudionika), potpisne liste sudionika, uključujući i one koji su prisustvovali radionicama i kampanjama i drugim relevantnim događajima u školi.

Evaluaciju treba provoditi kroz:

1. Uspoređivanje rezultata početne procjene i rezultata završnog istraživanja (mjerjenje promjene koja se može pripisati Programu Y)
2. Predtestiranje i post-testiranje (znanje i stavovi)
3. Prikupljanje povratnih informacija (usmeno ili pismeno, od učenika, profesora, roditelja i drugih uključenih aktera)
4. Audio i video snimanje sudionika tijekom radionica, kampanja i drugih predviđenih aktivnosti

Mogući pokazatelji za mjerenje napretka su navedeni u nastavku:

a) **Izlazna razina** (kao rezultat direktnog ulaza ili implementiranih aktivnosti)

- › Broj profesora obučeni za implementaciju Programa Y
- › Broj radionica implementiranih od strane profesora i školskog osoblja
- › Broj učenika (djevojke/mladići) koji su prisustvovali radionicama koje su vodili profesori
- › Broj aktivnosti kampanje koje su implementirali učenici i profesori
- › Broj javnih akcija u zajednici koje su implementirali učenici i profesori

b) **Razina ostvarenog rezultata:**

- › Postotak (%) ciljanih učenika (djevojke/mladići) pokazuje poboljšano znanje i stavove o rodnoj ravnopravnosti i zdravim životnim stilovima, a interpersonalno nasilje među njima je smanjeno.
- › Postotak (%) profesora (žene/muškarci) koji navode promijenjene stavove u pogledu rodne ravnopravnosti kao direktan rezultat sudjelovanja u realizaciji Programa Y.

Preporuke za početno i završno istraživanje:

Početno istraživanje – Sveukupni cilj početnog istraživanja jest opisati stanje prije početka intervencije kako bi se mogla utvrditi osnova za praćenje napretka projekta tijekom njegove realizacije, kao i prikupiti podatke koji će se koristiti u implementaciji programa u školama. Početna procjena daje ulazne podatke za adekvatan razvoj programa i upravo zbog toga nju treba provesti prije bilo kakve intervencije. Dobiveni rezultati ukazuju na što bi program trebalo fokusirati (na primjer, ako početno istraživanje pokazuje nisku razinu znanja o seksualnom i reproduktivnom zdravlju i visoku razinu razumijevanja rodne ravnopravnosti, tim za implementaciju može prilagoditi program i intervenciju, prebacivanjem fokusa na reproduktivno zdravlje te uključivanjem jednostavnijih i složenijih aktivnosti u pogledu seksualnog i reproduktivnog zdravlja, a mnogo manje u pogledu rodne ravnopravnosti).

...cilj početnog istraživanja jest opisati stanje prije početka intervencije...

Završno istraživanje – Glavni cilj završnog istraživanja jest da doprinese sveobuhvatnom razumijevanju sveukupnog napretka programa, kao i promjenama znanja, stavova i ponašanja u vezi s nasiljem i rodno uvjetovanim nasiljem, rodnom ravnopravnošću i zdravim životnim stilovima mladića i djevojaka, ali i profesora i roditelja.

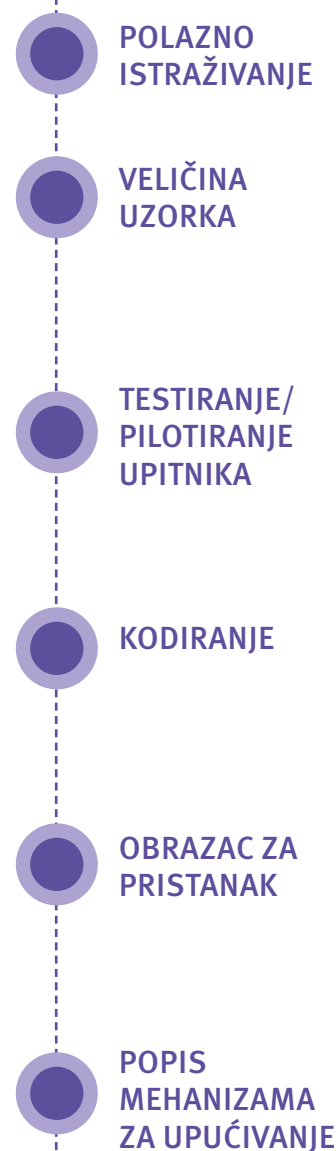
Procjenu razine znanja, stavova i ponašanja gore navedenih ciljnih grupa treba obaviti **provođenjem istraživanja putem samo-administriranih upitnika** prije implementacije programa u školi, tako da se **uspoređivanje i procjena svrhe programa može obaviti** u završnoj procjeni koju treba provesti nakon implementacije programa.

U ovom dokumentu možete pronaći dokumente dobivene tijekom istraživanja koji se odnose na učenike i profesore, a koji dokazano pružaju neophodne informacije koje se odnose na programske ciljeve.

Opis procesa

- › Polazno istraživanje - počinje prije bilo kakve programske aktivnosti. Njega treba provesti u rujnu/listopadu, na početku školske godine.
- › Veličina uzorka – početno istraživanje treba provesti s učenicima prvog razreda (mladićima i djevojkama) i ako je moguće, istraživanje treba provesti sa svim učenicima prvog razreda. Ako to nije moguće, školsko osoblje može odlučiti o veličini reprezentativnog uzorka za svoju školu.
- › Testiranje/pilotiranje upitnika – prije početnog istraživanja: testiranje upitnika treba obaviti pilotirajući upitnik na 5-10 učenika kao dio provjere stvarnosti. Ako postoje pitanja koja oni ne razumiju ili ih tema zbunjuje, školsko osoblje trebalo bi izvršiti neophodno prilagođavanje i finalizirati upitnik nakon dobivanja povratne informacije.
- › Kodiranje – služi sveobuhvatnom mjerenju promjene. Preporučuje se da svaki učenik kao sudionik u istraživanju dobije svoj kod. Imenovani član školskog osoblja trebao bi osigurati da su kodovi povezani s popisom učenika, ali je još važnije da se poštuje povjerljivost svakog ispitanika nakon provedenog istraživanja.
- › Obrazac za pristanak – osoba zadužena za istraživanje treba osigurati da svi učesnici u istraživanju (ili njihovi roditelji) potpišu obrazac za pristanak kojim potvrđuju svoju spremnost za sudjelovanje u istraživanju. Učenici koji ne žele sudjelovati ne trebaju potpisati obrazac za pristanak.
- › Popis mehanizama za upućivanje – školsko osoblje treba osmisliti i objaviti popis postojećih mehanizama za podršku, savjetovanje ili upućivanje na mjestu koje je dostupno u njihovoj školi i lokalnoj zajednici i pobrinuti se da su sudionici u istraživanju upoznati s tim mehanizmima.

*...treba obaviti
provođenjem
istraživanja
putem samo-
administriranih
upitnika prije
implementacije
programa u
školi...*

- › Prikupljanje podataka – prikupljanje podataka treba obavljati iskusno školsko osoblje kao što su školski pedagozi ili psiholozi. Također, moguće je da školsko osoblje obučiti učenike viših razreda za sakupljanje podataka i provođenje testiranja. Prikupljanje podataka se može obaviti u 45 minuta pomoću sastavljenog upitnika koji je predstavljen u ovom dokumentu (molimo pogledajte ispod), pri čemu je 10 minuta rezervirano za uvod o svrsi istraživanja, potpisivanje obrazaca za pristanak, dijeljenje popisa mehanizama za upućivanje i upitnika. Učenicima je obično potrebno 30-35 minuta da popune upitnike, što bi trebalo biti učinjeno u tišini i bez ikakvih prekida.
- › Analiza podataka – podrazumijeva statističku obradu podataka koja se može obaviti korištenjem različitih statističkih programa. Najpogodniji programi kreirani za tu svrhu su SPSS, R i drugi. Alternativno, može se koristiti i Microsoft Excel ili neki drugi program. Obrada statističkih podataka najčešće podrazumijeva kalkulaciju jednostavnih deskriptivnih mjerenja, kao što su postoci ili potencijalne aritmetičke sredine. Neophodno je da se razdvoje obrada podataka mladića i djevojaka. Predlažemo da ovaj posao obavljaju stručni suradnici, jer oni već imaju određena statistička znanja. Treba izračunati podatke o karakteristikama uzorka (rod, obrazovanje i zaposlenost roditelja, itd) i podatke o konkretnim pojavama koje se ocjenjuju (tvrdnje i pitanja o rodnoj ravnopravnosti, nasilju, seksualnom i reproduktivnom zdravlju, itd.)
- › Izvještaj o istraživanju – nakon analize podataka; školsko osoblje treba osmisliti kratak i jednostavan izvještaj o nalazima podijeliti ga sa školskim odborom, ali i koristiti za planiranje budućih radionica i aktivnosti u školi.
- › Implementacija programa – nakon završetka početnog istraživanja, implementacija programa može početi. Prvo, važno je obučiti profesore i vršnjačke edukatore. Kao prilog ovog dokumenta, možete pronaći prijedloge za predtestove i post-testove za profesore i vršnjačke edukatore koji služe za mjerenje promjene njihovog znanja, stavova i ponašanja.
- › Završno istraživanje – treba se obaviti s učenicima završnih razreda (3. ili 4. razred) koje uključuje iste učenike iz osnovnog istraživanja (kada su bili 1. razred). Trebalo bi ponoviti korake vezane za kodiranje, pristanak, mehanizme za upućivanje i moguću obuku za prikupljanje podataka. Ovdje je vrlo je važno da se kodovi mogu povezati s učenicima kako bi se identificirali učenici koji su učestvovali u početnom istraživanju.

PRIKUPLJANJE PODATAKA

ANALIZA PODATAKA

IZVEŠTAJ O ISTRAŽIVANJU

IMPLEMEN- TACIJA PROGRAMA

ZAVRŠNO ISTRAŽIVANJE

- › Analiza podataka – uspoređivanje početnog i završnog istraživanja. Ovaj proces podrazumijeva uspoređivanje podataka iz početnog i završnog istraživanja. Koriste se slične statističke analize kao analize podataka iz početnog istraživanja. Osim toga, bilo bi korisno da se izračunaju tzv. zbirni rezultati za pojedine pojave kao što su rodna ravnopravnost, počinjeno nasilje, znanje o seksualnom i reproduktivnom zdravlju, itd. Korisno je vidjeti postoje li statistički značajne razlike u zastupljenosti ovih pojava u početnom i završnom istraživanju. Za ovo se koriste neparametarski statistički testovi za dva povezana uzorka. Ako se koristi SPSS, oni se nazivaju Wilcoxon test i McNemar test. Ove dodatne analize podrazumijevaju složenije statističko znanje tako da preporučujemo da potražite pomoć od stručnjaka za statistiku.
- › Izvještaj o istraživanju – sastoji se od nekoliko dijelova. Sadržaj dolazi odmah nakon naslovne strane izvještaja, a zatim slijedi poglavlje Uvod. Ono opisuje probleme u zajednici koji se odnose na temu projekta, opisuje zašto je ovaj projekt neophodan, osnovne komponente projekta i ciljeve istraživanja. Poglavlje pod nazivom Metode opisuje: uzorak, odnosno broj mladića i djevojaka, glavne karakteristike njihovih obitelji (npr. obrazovanje, materijalni status, itd.), upitnik, proces istraživanja, program intervencije i način na koji su statistički podaci obrađeni. Sljedeće poglavlje Rezultati sadrži tabele i kratka opisna tumačenja dobivenih rezultata. Preporučujemo da se rezultati grupiraju po tematskim područjima. Dio Završne napomene" ili Diskusija sadrži složenije tumačenje dobivenih rezultata. Određene preporuke za budući rad, kao i zaključak, također se navode u ovom poglavlju. Na kraju se eventualno navodi popis korištene literature, ukoliko se spominje u tekstu.

Kvalitativno prikupljanje podataka – ako i kada je to moguće, možete pokušati organizirati intervjue s korisnicima programa (učenici) i njihovim profesorima i roditeljima. Za vrijeme ovih intervjua možete dobiti mnogo podataka koji mogu pokazati moguću promjenu i utjecaj projekta iz kojih se mogu kreirati studije slučaja i uspješne priče koje se mogu koristiti za dalje promoviranje programa ili prikupljanje sredstava.

Predlažemo vam da slijedite ovaj proces kao što je to ovdje opisano i koristite ponuđene alate tako da se utjecaj programa može mjeriti na isti način u svim školama širom regije Balkana u kojima je program implementiran. U tom smislu, ministarstva obrazovanja mogu pratiti i koristiti postojeće podatke i istražiti mogućnosti za uvođenje „Programa Y „u nastavni plan i program. Ako vam je potrebna pomoć, obratite se lokalnim partnerskim organizacijama u vašoj zemlji. Sretno!

ANALIZA PODATAKA

IZVEŠTAJ O ISTRAŽIVANJU

...možete pokušati organizirati intervjue s korisnicima programa (učenici) i njihovim profesorima i roditeljima....

Prilog 1

Upitnik za učenike iz početnog/završnog istraživanja (pred i post-testovi)

Prilog 2

Primjer obrasca za pristanak

Prilog 3

Primjer spiska mehanizama za upućivanje

Prilog 4

Predtest i post-test za profesore

Prilog 5

Predtest i post-test za vršnjačke edukatore

Prilog 6

Intervju za roditelje u sklopu kvalitativnog istraživanja

Prilog 7

Obrazac izvještaja za radionice i aktivnosti kampanje

Prilog 8

Primjer baze podataka učenika i profesora

Prilog 1 Upitnik za učenike iz početnog/završnog istraživanja (pred i post-testova)

PROGRAM Y – Inovativni pristupi prevenciji rodno uvjetovanog nasilja i promociji zdravih životnih stilova mladića i djevojaka

UPITNIK ZA UČENIKE/CE

Upitnik sadrži pitanja o različitim sferama života srednjoškolaca, kao što su zdravlje, nasilje, obitelj, rodni odnosi, itd. Važno je da daš iskrene odgovore na sva pitanja. Ovo nije test znanja i nema netočnih odgovora. Upitnik se popunjava tako da zaokružiš ili upišeš odgovarajući odgovor. **Upitnik ne treba potpisivati.**

P 1. Spol? a) Ženski b) Muški

P 2. koliko imaš godina? _____

RODNI ODNOSI

P 3. Molim te da pažljivo pročitaš sljedeće tvrdnje. Izrazi koliko si suglasan/na sa svakom tvrdnjom tako da upišeš X u odgovarajuće polje (potpuno netočno – uglavnom netočno - ni točno ni netočno - uglavnom točno - potpuno točno).

	TVRDNJA	Potpuno netočno	Uglavnom netočno	Ni točno ni netočno	Uglavnom točno	Potpuno točno
1	Ženina najvažnija uloga je briga o domu i djeci.					
2	Mijenjanje pelena, kupanje i hranjenje djece majčina je dužnost.					
3	Ako žena prevari muškarca, opravdano je da ju on udari.					
4	Šamar predstavlja vrstu nasilja.					
5	Prihvatljivije je da dječak pobjegne s nastave nego djevojčica.					
6	Muškarac treba imati posljednju riječ u odlukama u kućanstvu.					
7	Prihvatio bih LGBT prijatelja.					
8	U redu je da muškarac udari svoju suprugu ako ona ne želi spolni odnos s njim.					
9	Stidio/la bih se da mi je sin pripadnik LGBT populacije.					
10	Žena treba prihvaćati nasilje da zadrži obitelj na okupu.					
11	Muškarac i žena zajedno trebaju odlučiti koju metodu kontracepcije koristiti.					
12	U redu je da muškarci plaču i pokažu svoje emocije pred drugima.					
13	U redu je udariti LGBT osobu ako flertuje sa mnom.					
14	Kada je žena seksualno uznemiravana, to je najčešće zbog toga kako je ona obučena.					
15	Prihvatljivo je da roditelji tuku svoju djecu kad se ona ne ponašaju kako treba.					
16	Najznačajnije osobine muškarca su fizička snaga i moć.					
17	Verbalne uvrede predstavljaju vrstu nasilja.					

ZDRAVLJE**P 4. Konzumiraš li cigarete/duhan (zaokruži)?** a) Ne

b) Da

P 5. Koliko često piješ alkohol (zaokruži)?

- a) Nikada
- b) Nekoliko puta godišnje
- c) Nekoliko puta mjesečno
- d) Nekoliko puta tjedno
- e) Skoro svaki dan

P 6. U posljednja tri mjeseca, koliko često si popio/la pet (5) ili više pića jednom prilikom?

- a) Nikada
- b) Manje od jednom mjesečno
- c) Otprilike jednom mjesečno
- d) Otprilike jednom tjedno
- e) Više puta tjedno

P 7. U posljednja tri mjeseca, koliko često si koristio/la drogu (upiši X u odgovarajuće polje)?

		Nikada	Jednom ili dva puta	Više od dva puta
1	Marihuana			
2	Neka druga (molimo navedi)			

P 8. Konzumiraju li tvoji bliski prijatelji povremeno ili često marihuanu ili neku drugu drogu (zaokruži)?

- a) Ne
- b) Da

P 9. Molimo da pročitaš svako pitanje i da staviš znak "X" ispod odgovora koji najbolje opisuje kako si se osjećao/la tijekom proteklih mjesec dana.

		Svo vrijeme	Većinu vremena	Ponekad	Rijetko	Nikad
1	Koliko si se često, tijekom proteklih mjesec dana, osjećao/la nervozno?					
2	Koliko si se često, tijekom proteklih mjesec dana, osjećao/la nesretno i tužno?					
3	Koliko si se često, tijekom proteklih mjesec dana, osjećao/la mirno i spokojno?					
4	Koliko si se često, tijekom proteklih mjesec dana, osjećao/la toliko depresivno da te ništa nije razveselilo?					
5	Koliko si se često, tijekom proteklih mjesec dana, osjećao/la sretno?					

P 10. Ako si imao/la seksualni odnos (ovo se odnosi na posljednji seksualni odnos koji si imao/la), jeste li ste koristili kondom ili bilo koji drugi oblik kontracepcije (zaokruži)?

- a) Još uvijek nisam imao/la seksualni odnos
- b) Nismo koristili kontracepciju
- c) Koristili smo kontracepciju

P 11. Koliko često ideš doktoru da bi prekontrolirao/la svoje seksualno i reproduktivno zdravlje (zaokruži)?

- a) Nikada
- b) Jednom godišnje
- c) Nekoliko puta godišnje
- d) Jednom ili više puta mjesečno

NASILJE

P 12. Ispod su opisane situacije nasilja u kojima se mladi mogu naći sa svojim vršnjacima/vršnjakinjama. Stavi „X“ u odgovarajuće polje i odgovori u kojoj mjeri si sudjelovao/la u takvim situacijama u POSLJEDNJA TRI MJESECA.

	TVRDNJA	Nikad	Jednom	Dva ili više
1	Vršnjaci/kinje su me nazivali pogrđnim imenima, ismijavali me, vrijeđali ili prijetili.			
2	Vršnjaci/kinje su me ošamarili ili udarili na neki drugi način.			
3	Slali/e su mi prijeteće ili uvredljive poruke SMS-om, mailom ili preko društvenih mreža.			
4	Vršnjaci/kinje su me, protiv moje volje, seksualno uznemiravali ili dodirivali/e na način koji mi je bio jako neprijatan.			
5	Grupa vršnjaka/inja me je napala i bila nasilna prema meni.			
6	Nazivao/la sam druge vršnjake/inje pogrđnim imenima, ismijavao/la ih ili vrijeđao/la			
7	Ošamario/la sam, ili udario/la na neki drugi način druge vršnjake/inje.			
8	Slao/la sam vršnjacima/kinjama prijeteće ili uvredljive poruke SMS-om, mailom ili preko društvenih mreža.			
9	Seksualno sam uznemiravao/la ili dodirivao/la druge osobe protiv njihove volje.			
10	Učestvovao/la sam u nasilnom činu kao dio grupe mladih.			
11	Verbalno sam uvrijedio/la ili udario/la nekoga za koga sam mislio/la da je pripadnik LGBT populacije.			

P 13. Šta bi učinio/la da vidiš fizički sukob osobe koju poznaješ i neke druge osobe (zaokruži 1 odgovor)?

- a) Pokušao/la bih zaustaviti sukob
- b) Uključio/la bih se u sukob i pomogao/la osobi koju poznajem
- c) Pozvao/la bih pomoć
- d) Ne bih ništa učinio/la

P 14. U sljedećoj tabeli su pitanja koja se odnose na tvoja iskustva s nasiljem u ljubavnoj/emocionalnoj vezi koju si eventualno imao/la sa svojim partnerom/icom, tj. mladićem ili djevojkom. Ako do sada nisi imao/la djevojku ili momka, preskoči ovu tabelu i pređi na sljedeće pitanje.

PITANJA		Nikad	Jednom	Dva ili više puta
1	Jesi li ikada vrijeđao/la ili omalovažavao/la djevojku/momka?			
2	Jesi li djevojci/momku ograničavao/la ili zabranjivao/la komunikaciju s prijateljima, izlazak u grad, način na koji se oblači i slično?			
3	Jesi li ikada ošamario/la ili udario djevojku/momka?			
4	Jesi li ikada imao/la seks sa djevojkom/momkom protiv njene/njegove volje?			
5	Je li te djevojka/momak ikada vrijeđala/o ili omalovažavala/o?			
6	Je li ti momak/djevojka ograničavao/la ili zabranjivao/la komunikaciju s prijateljima, izlazak u grad, način kako na koji se oblačiš i sl.?			
7	Je li te djevojka/momak ikada ošamario/la ili udario/la?			
8	Je li tvoja djevojka/momak ikada imala/o seksualni odnos s tobom protiv tvoje volje?			

P 15. Ako si doživio/la nasilje u intimnoj vezi, kako si reagirao/la u toj situaciji (zaokruži)?

- a) Uspješno sam riješio/la situaciju tako što sam se obranio/la ili izbjegao/la nasilje
- b) Nisam uspio/la spriječiti nasilje, bio/la sam žrtva nasilja.
- c) Nisam doživio/la nasilje u vezi pa nisam ni reagirao/la.

Došli smo do kraja upitnika. Hvala na suradnji i izdvojenom vremenu!

Prilog 2

Primjer obrasca za pristanak

Obrazac pristanka na sudjelovanje u anketi Programa Inicijativa mladića

Svrha

Provodimo istraživanje kako bismo bolje shvatili što mladići i djevojke misle i kako se ponašaju u pogledu zdravih životnih stilova, nasilja, rodne ravnopravnosti te seksualnog i reproduktivnog zdravlja. Također, želimo saznati više o problemima s kojima se suočavaju mladići i djevojke na Balkanu, kao i što oni misle o svom životu i životnom stilu.

Ovo istraživanje provodi se u svim školama i sredinama u kojima se implementira Program Y uz podršku Ministarstva obrazovanja.

Ako želite sudjelovati u ovom istraživanju, kreirali smo kratku anketu o ovim temama. Anketu popunjavate sami, a anketa neće uključivati vaše ime. Na anketi se nalazi samo identifikacijski broj, a poseban obrazac korist će se da se Vaše ime poveže s identifikacijskim brojem ankete.

Anketni list na ispunjavanje se daje samo onima koji daju svoj pristanak za sudjelovanje. Stojim vam na raspolaganju za odgovaranje na sva vaša pitanja. Anketa će trajati oko sat vremena. Ako odlučite ne sudjelovati, molim vas da ostanete u prostoriji i čitate ili radite u tišini. Ili, ako vam je tako draže, na raspolaganju vam je druga prostorija u kojoj možete čitati ili raditi druge školske zadatke.

Dobrovoljno sudjelovanje

Ako želite biti dio ove ankete, ona je u potpunosti dobrovoljna. Ako se slažete s popunjavanjem ankete, možete s popunjavanjem u bilo kojem trenutku, bez potrebe da mi dajete bilo kakvo objašnjenje i bez ikakvih negativnih posljedica. Pored toga, ne morate odgovarati ni na jedno pitanje koje vam izaziva neugodu, ne morate objašnjavati zašto ne želite odgovoriti na isto jer neće biti nikakvih negativnih posljedica zbog toga što niste odgovorili. Cijelo vrijeme predviđeno za popunjavanje ankete, bit ću prisutan, tako da mi možete postaviti bilo kakvo pitanje, u slučaju da vam potrebno više informacija o bilo kojem pitanju.

Povjerljivost

Informacije koje dijelite s nama u ovoj anketi neće biti dostupne ili komentirane u javnosti gledajući ispitanike individualno. Na anketnim listovima neće biti nikakvih identifikacijskih informacija. Poseban obrazac će se koristiti da se Vaše ime poveže s identifikacijskim brojem ankete. Prikupljamo ove informacije, tako da možemo usporediti ovu anketu s

anketom koju ćete možda popunjavati na kraju školske godine. Samo će istraživački tim imati informacije koje povezuju Vaš identifikacijski broj ankete s Vašim imenom. Ankete će se čuvati na zaključanom mjestu i na kraju uništiti. Povjerljivost također ovisi o tome da vi ne dijelite svoje informacije ni s kim osim sa pouzdanim osobama. U svakom trenutku možete tražiti uništavanje vašeg anketnog listića te svih obrazaca i/ili dokumentacije koju ste ispunili sudjelovanjem u ovom anketnom listu, a na kojima se nalaze vaši osobni podaci, sukladno odredbama GDPR, donesenom 2018. godine.

Rizici

Neka pitanja u upitniku mogu biti neugodna, izazvati osjećaj neugode ili pak prizvati loša iskustva ili sjećanja. Ne moraš odgovoriti ni na jedno pitanje na koje ne želiš. Prije popunjavanja ankete, dat ću vam popis imena i kontakt podatke ljudi ili organizacija u vašoj zajednici koji vam mogu pomoći ako to želite. To su ljudi s kojima možete razgovarati o tome kako ste se osjećali prilikom čitanja pitanja.

Pravo na odbijanje ili povlačenje

Možete izabrati želite li ili ne biti dio ovog istraživanja. Nema kazne ako odlučite ne sudjelovati. Opet, ako želite sudjelovati, možete odlučiti ne odgovoriti na neka pitanja ili čak odlučiti povući se u bilo kojem trenutku.

Ako ste zainteresirani za sudjelovanje, molim Vas da potpišete ovaj obrazac. Možete zadržati primjerak istog, ako to želite.

Sporazum o sudjelovanju

Pročitao/la sam / objašnjen mi je cijeli ovaj obrazac za pristanak i dobio/la sam zadovoljavajuće odgovore na sva svoja pitanja.

Slažem se sudjelovati u istraživanju Da   Ne

Potpis ispitanika ..... Datum .....

Potpis istraživača ..... Datum.....

Želim kopiju Obrasca za pristanak. Da   Ne

izjava istraživača:

Ja, dolje potpisani, sam objasnio/la sudioniku/ci istraživanja na jeziku koji on/ona razumije procedure koje treba slijediti u ovom istraživanju kao i rizike i koristi koje ono uključuje. On/ona je pristao/la sudjelovati u ovom istraživanju.

Potpis istraživača ..... Datum.....

Prilog 3

Popis mehanizama za upućivanje

- 1. SOS telefon za žrtve nasilja**
- 2. Dom zdravlja**
- 3. Centar za socijalni rad**
- 4. Centar za HIV/AIDS**
- 5. Klubovi za podršku mladima**
- 6. Korisni linkovi**

Prilog 4

Predtest i post-test za profesore

PROGRAM Y – Inovativni pristupi prevenciji rodno uvjetovanog nasilja i promociji zdravih životnih stilova mladića i djevojaka

UPITNIK ZA PROFESORE/ICE

Upitnik sadrži pitanja o različitim sferama života kao što su zdravlje, nasilje, rodni odnosi, odnosi u školi itd. Važno je da se daju iskreni odgovori na sva pitanja. Ovo nije test znanja i nema netočnih odgovora. Upitnik se popunjava tako što samostalno zaokružite ili upišete odgovarajući odgovor. **Upitnik ne treba potpisivati.**

P 1. Spol? a) Ženski b) Muški

P 2. Koliko imate godina? _____

P 3. Koliko godina radite kao profesor/ice ili član osoblja škole? _____

P 4. Molimo Vas da pažljivo pročitate sljedeće tvrdnje. Odgovorite koliko ste suglasni sa svakom tvrdnjom tako što ćete upisati X u odgovarajuće polje.

	TVRDNJA	Potpuno netočno	Uglavnom netočno	Ni točno ni netočno	Uglavnom točno www toč- nowwww	Potpuno točno
1	Najvažnija uloga žene je da brine o kući i kuha za svoju obitelj.					
2	Mijenjanje pelena, kupanje i hranjenje djece su obaveze majke.					
3	Ako žena prevari muškarca, opravdano je da ju on udari.					
4	Jedan šamar predstavlja vrstu nasilja.					
5	Prihvatljivije je da dječak pobjegne s nastave nego djevojčica.					
6	Muškarac treba donositi odluke u svojoj kući.					
7	Prihvatio/la bih LGBT prijatelja.					
8	U redu je da muškarac udari svoju ženu ako ona ne želi s njim imati spolni odnos.					
9	Stidio/la bih se da mi je sin homoseksualac.					
10	Žena treba tolerirati nasilje da bi održala obitelj na okupu.					
11	Zajednička je odgovornost muškarca i žene brinuti o sprječavanju trudnoće.					
12	U redu je da muškarci plaču i pokažu svoje emocije pred drugima.					
13	U redu je udariti ili šutnuti LGBT osobu ako flertuje sa mnom.					
14	Kad je žena seksualno uznemiravana, to je najčešće zbog toga kako je ona obučena.					
15	Prihvatljivo je da roditelji tuku svoju djecu kad se ona ne ponašaju kako treba.					
16	Najznačajnije osobine muškarca su fizička snaga i moć.					
17	Verbalne uvrede predstavljaju vrstu nasilja.					

P 5. Upišite X u odgovarajuće polje, označavajući što mislite ili osjećate o svakoj od navedenih tvrdnji:

	TVRDNJA	Ne slažem se/Nije istina	Slažem se / Istina je	Nisam siguran/ ne znam
1	Žena ima veće šanse da zatrudni polovicom menstrualnog ciklusa			
2	Testosteron je hormon koji utječe na razvoj muških sekundarnih karakteristika (kao što su dlake na licu, dubina glasa itd.)			
3	Ljudi se mogu zaraziti HIV virusom kada dijele hranu s osobom koja ima HIV.			
4	Sve seksualno prenosive infekcije imaju neke simptome vidljive golim okom.			
5	Prekid seksualnog odnosa je pouzdan način da se spriječi trudnoća.			
6	Hitne kontracepcijske pilule ne treba koristiti kao uobičajenu kontracepcijsku metodu, već samo u izvanrednim situacijama.			
7	Organizam žena apsorbira veću količinu alkohola nego organizam muškarca koji popije istu količinu alkoholnog pića.			
8	Alkohol spada u droge.			
9	Halucinogeni su vrsta droge koja snižava aktivnost mozga uzrokujući lijenost i nezainteresiranost.			
10	Kod osoba koje puše marihuanu duže vrijeme postoji veća vjerojatnost da dođe do razvoja bolesti, kao što su stalni kašalj ili rak pluća.			

P 6. Molimo Vas da pažljivo pročitate sljedeće tvrdnje. Odgovorite koliko ste suglasni sa svakom tvrdnjom tako što ćete upisati X u odgovarajuće polje.

	TVRDNJA	Potpuno netočno	Uglavnom netočno	Ni točno ni netočno	Uglavnom točno	Potpuno točno
1	Nasilje je ponekad jedini način da se riješe neki problemi.					
2	Nasilje je kada netko slučajno udari nekoga ramenom tako da ta osoba osjeća bol.					
3	Vrijeđanje i ponižavanje nekoga spada u nasilje.					
4	Ne možemo reći da je muškarac nasilan ako samo ošamari ženu.					
5	U nekim slučajevima nasilja nad ženama, žene su krive za to jer su to same "tražile".					
6	Nasilje nad homoseksualcima je ponekad opravdano.					
7	Normalno je da srednjoškolac ponekad popije alkoholno piće.					
8	Podržavam mlade osobe da probaju marihuanu.					

P 7. Jeste li u posljednjih šest mjeseci vidjeli neku od sljedećih pojava u Vašoj školi? Upišite X u odgovarajuće polje za svaku opisanu pojavu.

	TVRDNJA	Nikad se nije desilo	Desilo se jednom	Desilo se dva ili više puta
1	Mladić je ponižavao ili vrijeđao drugog mladića.			
2	Mladić je udario ili tukao drugog mladića.			
3	Mladić je ponižavao ili vrijeđao djevojku.			
4	Mladić je udario ili tukao djevojku.			
5	Djevojka je ponižavala ili vrijeđala drugu djevojku ili mladića.			
6	Djevojka je udarila ili tukla drugu djevojku ili mladića.			
7	Fizička tuča između dvije ili više grupa učenika.			
8	Učenik/ca je verbalno ili fizički zlostavljao/la nekoga za koga je mislio/la da je pripadnik LGBT populacije.			
9	Profesor/ica je verbalno vrijeđao/la učenika/cu.			
10	Profesor/ica je fizički napao/la učenika/cu.			
11	Učenik/ca je verbalno vrijeđao/la profesora/icu.			
12	Učenik/ca je fizički napao/la profesora/icu.			

P 8. Kakvo je Vaše generalno mišljenje o prisustvu nasilja među učenicima u Vašoj školi (zaokružite samo jedan odgovor)?

- a) Nema nasilja u našoj školi
- b) Nasilje se događa veoma rijetko
- c) Nasilje se događa ponekad
- d) Nasilje se događa često
- e) Nasilje se događa gotovo redovno

P 9. Imaju li učenici i učenice jednake mogućnosti u Vašoj školi (zaokružite samo jedan odgovor)?

- a) Profesori jednako tretiraju učenike i učenice
- b) Djevojke se ohrabruju da razmotre bavljenje profesijom kojom dominiraju muškarci
- c) Mladići se ohrabruju da razmotre bavljenje profesijom kojom dominiraju žene

P 10. Kakvo je Vaše mišljenje o potrebi i ideji da u osnovnim i srednjim školama učenici uče o zdravim životnim vještinama i stilovima (zaokružite samo jedan odgovor)?

- a) Nije posao škole i školskog osoblja da provodi edukaciju iz područja životnih vještina.
- b) Škole imaju djelomičnu odgovornost za provođenje edukacija iz područja životnih vještina.
- c) U školama treba postojati edukacija učenika o važnim životnim vještinama.

P 11. U kojoj ste mjeri suglasni s ponuđenim izjavama koje se odnose na Vašu sposobnost provođenja programa životnih vještina u školi? Upišite X u odgovarajuće polje za svaku opisanu pojavu.

	OSJEĆAM SE SPOSOBNO DA SA SVOJIM UČENICIMA PROVODIM PROGRAME KOJI SE ODNOSU NA...	Potpuno netočno	Uglavnom netočno	Ni točno ni netočno	Uglavnom točno	Potpuno točno
1	Prevenciju nasilja					
2	Seksualno i reproduktivno zdravlje					
3	Rodnu ravnopravnost					
4	Prevenciju konzumiranja psihoaktivnih tvari (alkohol, droga, itd.)					

Došli smo do kraja upitnika. Hvala Vam na suradnji i izdvojenom vremenu!

Prilog 5

Predtest i post-test za vršnjačke edukatore

PROGRAM Y – Inovativni pristupi prevenciji rodno uvjetovanog nasilja i promociji zdravih životnih stilova mladića i djevojaka

UPITNIK ZA OMLADINSKE EDUKATORE

Upitnik sadrži pitanja o različitim oblastima života kao što su zdravlje, nasilje, rodni odnosi, odnosi u školi itd. Važno je da se daju iskreni odgovori na sva pitanja. Ovo nije test znanja i nema netočnih odgovora. Upitnik se popunjava tako što samostalno zaokružite ili upišete odgovarajući odgovor. **Upitnik ne treba potpisivati.**

P 1. Spol? a) Ženski b) Muški

P 2. Koliko imate godina? _____

P 3. Molimo Vas da pažljivo pročitate sljedeće tvrdnje. Odgovorite koliko ste suglasni sa svakom tvrdnjom tako da upišete X u odgovarajuće polje.

	TVRDNJA	Potpuno netočno	Uglavnom netočno	Ni točno ni netočno	Uglavnom točno	Potpuno točno
1	Ženina najvažnija uloga je briga o domu i djeci.					
2	Mijenjanje pelena, kupanje i hranjenje djece majčina je dužnost.					
3	Ako žena prevari muškarca, opravdano je da ju on udari.					
4	Šamar predstavlja vrstu nasilja.					
5	Prihvatljivije je da dječak pobjegne s nastave nego djevojčica.					
6	Muškarac treba imati posljednju riječ u odlukama u kućanstvu.					
7	Prihvatio bih LGBT prijatelja.					
8	U redu je da muškarac udari svoju suprugu ako ona ne želi spolni odnos s njim.					
9	Stidio/la bih se da mi je sin pripadnik LGBT populacije.					
10	Žena treba prihvaćati nasilje da zadrži obitelj na okupu.					
11	Muškarac i žena zajedno trebaju odlučiti koju metodu kontracepcije koristiti.					
12	U redu je da muškarci plaču i pokažu svoje emocije pred drugima.					
13	U redu je udariti LGBT osobu ako flertuje sa mnom.					
14	Kada je žena seksualno uznemiravana, to je najčešće zbog toga kako je ona obučena.					
15	Prihvatljivo je da roditelji tuku svoju djecu kad se ona ne ponašaju kako treba.					
16	Najznačajnije osobine muškarca su fizička snaga i moć.					
17	Verbalne uvrede predstavljaju vrstu nasilja.					

P 4. Upišite X u odgovarajuće polje, označavajući šta mislite ili osjećate o svakoj od navedenih tvrdnji:

	STVRDNJA	Ne slažem se / Nije istina	Slažem se / Istina je	Nisam siguran/ ne znam
1	Žena ima veće šanse da zatrudni polovicom menstrualnog ciklusa			
2	Testosteron je hormon koji utječe na razvoj muških sekundarnih karakteristika (kao što su dlake na licu, dubina glasa itd.)			
3	Ljudi se mogu zaraziti HIV virusom kada dijele hranu s osobom koja ima HIV.			
4	Sve seksualno prenosive infekcije imaju neke simptome vidljive golim okom.			
5	Prekid seksualnog odnosa je pouzdan način da se spriječi trudnoća.			
6	Hitne kontracepcijske pilule ne treba koristiti kao uobičajenu kontracepcijsku metodu, već samo u izvanrednim situacijama.			
7	Organizam žena apsorbira veću količinu alkohola nego organizam muškarca koji popije istu količinu alkoholnog pića.			
8	Alkohol spada u droge.			
9	Halucinogeni su vrsta droge koja snižava aktivnost mozga uzrokujući lijenost i nezainteresiranost.			
10	Kod osoba koje puše marihuanu duže vrijeme postoji veća vjerojatnost da dođe do razvoja bolesti, kao što su stalni kašalj ili rak pluća.			

P 5. Molimo Vas da pažljivo pročitate sljedeće tvrdnje. Odgovorite koliko ste suglasni sa svakom tvrdnjom tako što ćete upisati X u odgovarajuće polje.

	TVRDNJA	Potpuno netočno	Uglavnom netočno	Ni točno ni netočno	Uglavnom točno	Potpuno točno
1	Nasilje je ponekad jedini način da se riješe neki problemi.					
2	Nasilje je kada netko slučajno udari nekoga ramenom tako da ta osoba osjeća bol.					
3	Vrijeđanje i ponižavanje nekoga spada u nasilje.					
4	Ne možemo reći da je muškarac nasilan ako samo ošamari ženu.					
5	U nekim slučajevima nasilja nad ženama, žene su krive za to jer su to same "tražile".					
6	Nasilje nad homoseksualcima je ponekad opravdano.					
7	Normalno je da srednjoškolac ponekad popije alkoholno piće.					
8	Podržavam mlade osobe da probaju marihuanu.					

P 6. U kojoj mjeri ste suglasni s ponuđenim izjavama koje se odnose na Vašu sposobnost provođenja programa životnih vještina u školi? Upišite X u odgovarajuće polje za svaku opisanu pojavu.

OSJEĆAM SE SPOSOBNO DA SA SVOJIM UČENICIMA PROVODIM PROGRAME KOJI SE ODNOSU NA...		Potpuno netočno	Uglavnom netočno	Ni točno ni netočno	Uglavnom točno	Potpuno točno
1	Prevenciju nasilja					
2	Seksualno i reproduktivno zdravlje					
3	Rodnu ravnopravnost					
4	Prevenciju konzumiranja psihoaktivnih tvari (alkohol, droga, itd.)					

Došli smo do kraja upitnika. Hvala na suradnji i izdvojenom vremenu!

Prilog 6

Intervju za roditelje u sklopu kvalitativnog istraživanja

Vodič za intervju sa profesorima — Program Y

1. Možete li mi reći nešto o Vašem iskustvu sa školskim sustavom u kojem radite?
2. Koliko dugo živite u ovoj konkretnoj zajednici/području?
3. Koji su neki od glavnih izazova s kojima se obitelji (vaših učenika) u ovom području suočavaju?
4. Kada ste Vi osobno počeli raditi u ovoj školi?
5. Koji su glavni izazovi s kojima se suočavate kao profesor u ovoj školi?
6. Što ste primijetili/uočili kod mladih u ovoj školi? Potpitanja:
  - › a. njihovi školski/obrazovni rezultati
  - › b. njihovi ciljevi/težnje
  - › c. glavni izazovi/problemi s kojima se suočavaju
  - › d. karakteristike mladića koje im pomažu da savladaju izazove
  - › e. osobine njihovog okruženja koje im pomažu ili sprečavaju u postizanju ciljeva
7. Koji su neki od ključnih odnosa ili utjecaja koje mladi ovdje imaju?
  - › a. Vršnjački odnosi
  - › b. Odrasli uzori
  - › c. Podrška/utjecaj obitelji
  - › d. Odnosi s profesorima
  - › e. Odnosi s djevojkama
8. Koji su neki od izazova s kojima se mladići suočavaju u ovoj školi? U široj zajednici? U svojim domovima?
  - › a. a. Seksualno i reproduktivno zdravlje mladića učenika
  - › b. Odnosi s djevojkama
  - › c. Vršnjačko nasilje
  - › d. Nasilje u zajednici (i nasilje u obitelji?)
  - › e. Različiti izazovi za mlađe učenike? Starije učenike?
9. Što ste uočili kod djevojaka u ovoj školi? Koji su neki od izazova s kojima se djevojke suočavaju u ovoj školi? U široj zajednici? U svojim domovima? Potpitanja:
  - › a. Seksualno i reproduktivno zdravlje
  - › b. Odnosi s mladićima

10. „Program Y“ nastoji izgraditi rodno ravnopravne stavove i ponašanja mladića i djevojaka u nadi da će to dovesti do poboljšanja reproduktivnog zdravlja i smanjenja nasilja. Što mislite o ovoj ideji? Smatrate li da ovaj tip projekta može biti od pomoći? Zašto ili zašto ne? What concerns do you have about the program?
11. Jeste li zbog nečeg zabrinuti u vezi s ovim programom?
12. Koje druge aktivnosti biste željeli da ovaj program uključi?
13. Postoje li drugi akteri (npr. roditelji, ministarstva) za koje mislite da bi bilo dobro da se uključe u program?
14. Postoje li bilo kakve aktivnosti u kojima biste željeli sudjelovati ili koje biste možda željeli voditi sa drugima?

Prilog 7

Obrazac izvještaja za radionice i aktivnosti kampanje

Educational workshops report and timesheet

Date of implementation											
Name and Surname of educator											
Name and Surname of educator											
Educational workshops report						Number of participants			Relevant conclusions / inputs from workshop implementation (problems, challenges, ...):		
No.	Time schedule	Minutes	Topic of workshop	Class	Male	Female	Total				
1.											
2.											
3.											
4.											
5.											
6.											
Signature of Educator 1:						Signature of Educator 2:					

MOLIM TOCAN PREVOD

Prilog 8

Primjer baze podataka učenika i profesora

Program Y – popis sudionika/ca

Br	Ime i prezime	Profesor	Učenik	Razred	Kontakt	Prisustvo na radionicama	Prisustvo na aktivnostima kampanje
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							
21							
22							
23							